

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

**Δημόσια διαβούλευση της ΕΕΤΤ για τον ορισμό
της αγοράς χονδρικής παροχής Αδεσμοποίητης
Πρόσβασης σε μεταλλικούς βρόχους και
υποβρόχους (αγορά υπ. αρ. 11, Σύστασης
Ευρωπαϊκής Επιτροπής)**

*11 Μαρτίου, 2005
Μαρούσι*

Πίνακας Περιεχομένων

1 Σύνοψη	4
2 Εισαγωγή	6
2.1 Στόχοι με βάση το Νέο Κανονιστικό Πλαίσιο Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών	6
2.2 Κανονιστικό Πλαίσιο	6
2.3 Διαδικασία ΕΕΤΤ	7
2.4 Δημόσια Διαβούλευση	7
2.5 Δομή του Κειμένου της Δημόσιας Διαβούλευσης	8
3 Ορισμός Σχετικής Αγοράς	9
3.1 Πλαίσιο Αναφοράς	9
3.2 Αντικείμενο εξέτασης	10
3.3 Η δομή της αγοράς	10
3.4 Ορισμός της σχετικής αγοράς προϊόντων/ υπηρεσιών και της σχετικής γεωγραφικής αγοράς	11
3.4.1 Η σχετική αγορά προϊόντων / υπηρεσιών	11
3.4.1(A) Δυνατότητα Υποκατάστασης από την Πλευρά της Ζήτησης	14
[I] Λιανικές υπηρεσίες που καθορίζουν τη ζήτηση για τις σχετικές υπηρεσίες χονδρικής	15
[II] Δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης σε επίπεδο χονδρικής	18
α. Δυνατότητα υποκατάστασης μεταξύ των υπηρεσιών χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης και αδεσμοποίητης πρόσβασης στο τοπικό βρόχο	18
β. Δυνατότητα υποκατάστασης μεταξύ των υπηρεσιών χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης και σταθερής ασύρματης πρόσβασης καθώς και πρόσβασης μέσω οπτικών ινών	20
3.4.1(B) Υποκατάσταση από την πλευρά της προσφοράς	21
3.4.1(C) Έμμεση πίεση κατά την διαμόρφωση τιμής η οποία επιβάλλεται από τη δυνατότητα υποκατάστασης σε επίπεδο λιανικής	23
3.4.2 Η σχετική γεωγραφική αγορά	24
3.4.3 Γενικά Συμπεράσματα	24
4 Ερωτήσεις Διαβούλευσης	26

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

Παράρτημα 1 – Γλωσσάριο Όρων.....27

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ**

1 Σύνοψη

Σύμφωνα με το νέο κανονιστικό πλαίσιο ηλεκτρονικών επικοινωνιών η ΕΕΤΤ καλείται να ορίσει σχετικές αγορές στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές συνθήκες, ιδίως να ορίσει τις σχετικές γεωγραφικές αγορές στην Ελληνική Επικράτεια, ακολουθώντας τη διαδικασία ορισμού αγορών όπως αυτή τίθεται στην Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο, για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, («*Οδηγία Πλαίσιο*»). Σύμφωνα με την *Οδηγία Πλαίσιο*, η ΕΕΤΤ καλείται να ορίσει τις σχετικές αγορές στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, το συντομότερο δυνατό μετά την υιοθέτηση ή την οποιαδήποτε μετέπειτα αναθεώρηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή της Σύστασης για τις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών (η «*Σύσταση*»), λαμβάνοντας ιδιαιτέρως υπόψη την ανωτέρω Σύσταση καθώς και τις *Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ανάλυση της Αγοράς και την εκτίμηση της Σημαντικής Ισχύος* (οι «*Κατευθυντήριες Γραμμές*»).

Η παρούσα δημόσια διαβούλευση αποσκοπεί στη συλλογή παρατηρήσεων / απόψεων από τους ενδιαφερομένους φορείς σχετικά με τον ορισμό αγορών για τη χονδρική παροχή αδεσμοποίητης πρόσβασης (συμπεριλαμβανομένης και της μεριζόμενης πρόσβασης) σε μεταλλικούς βρόχους και υποβρόχους («*χονδρική αδεσμοποίητη πρόσβαση*»).

Η ΕΕΤΤ εξέτασε τις πλατφόρμες βάσει των οποίων ο τελικός χρήστης έχει σταθερή ευρυζωνική πρόσβαση στα δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και οι οποίες χρησιμοποιούνται επί του παρόντος στην Ελλάδα, και συγκεκριμένα τους χάλκινους βρόχους (είτε αυτοί χρησιμοποιούνται από τον κύριο του δικτύου ή από άλλον πάροχο μέσω της Αδεσμοποίητης Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο –ΑΠΤΒ), τις συνδέσεις σταθερής ασύρματης πρόσβασης και τις συνδέσεις οπτικών ινών. Δεδομένης της μικρής χρήσης των συνδέσεων σταθερής ασύρματης πρόσβασης και οπτικών ινών, η ΕΕΤΤ εστίασε τον έλεγχο της στη χρήση των χάλκινων βρόχων.

Αφετηρία της παρούσας ανάλυσης αποτελεί η εξέταση από την ΕΕΤΤ των υπηρεσιών λιανικής που καθοδηγούν τη ζήτηση για τα προαναφερόμενα προϊόντα χονδρικής. Στα πλαίσια αυτά, η ΕΕΤΤ εξέτασε το βαθμό στον οποίο οι διαφορές που προκύπτουν από τη λειτουργικότητα, την τιμολόγηση και την αντίληψη του τελικού χρήστη υποδεικνύουν ότι υφίσταται μια χωριστή αγορά για λιανικές ευρυζωνικές υπηρεσίες (οι οποίες παρέχονται από τις πλατφόρμες που αναφέρονται ανωτέρω).

Στη συνέχεια, η ΕΕΤΤ εξέτασε τη δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης μεταξύ των χονδρικών ευρυζωνικών υπηρεσιών οι οποίες παρέχονται μέσω του DSL δικτύου του ΟΤΕ και των υπηρεσιών αδεσμοποίητης πρόσβασης καθώς και μεταξύ των υπηρεσιών αδεσμοποίητης πρόσβασης και των χονδρικών ευρυζωνικών υπηρεσιών που παρέχονται από άλλες πλατφόρμες. Η ΕΕΤΤ κατέληξε στο αρχικό συμπέρασμα ότι οι χονδρικές υπηρεσίες αδεσμοποίητης πρόσβασης εμπίπτουν σε μια χωριστή και διακριτή αγορά.

Επιπλέον, η ανάλυσή της κατέληξε ότι δεν υπάρχουν παράγοντες από την πλευρά της προσφοράς οι οποίοι να οδηγούν στην υιοθέτηση μιας σχετικής αγοράς προϊόντων ευρύτερης από αυτήν που προκύπτει από την ανάλυση από την πλευρά της ζήτησης. Η ΕΕΤΤ δεν έχει καταλήξει ακόμα σε ασφαλή συμπεράσματα σχετικά με το εάν η συμπεριφορά ενός υποθετικού μονοπωλιακού παρόχου χονδρικών υπηρεσιών

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ**

αδεσμοποίητης πρόσβασης σε τρίτα μέρη θα μπορούσε να περιοριστεί ανταγωνιστικά από καθετοποιημένο πάροχο λιανικών ευρυζωνικών υπηρεσιών, στην περίπτωση που μία αύξηση της χονδρικής τιμής αντικατοπτρίζονταν στην τιμή των σχετικών λιανικών υπηρεσιών.

Τέλος, η ΕΕΤΤ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υφίσταται μια χωριστή εθνική γεωγραφική αγορά στην Ελλάδα για χονδρικές υπηρεσίες αδεσμοποίητης πρόσβασης.

2 Εισαγωγή

2.1 Στόχοι με βάση το Νέο Κανονιστικό Πλαίσιο Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών

Το Άρθρο 8 της Οδηγίας Πλαίσιο θέτει ως στόχους πολιτικής που διέπουν τη δράση της ΕΕΤΤ κατά την άσκηση των καθηκόντων της στον τομέα της παροχής δικτύων ή/ και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών:

- (i) την προώθηση του ανταγωνισμού
- (ii) τη συμβολή στην ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς, και
- (iii) την προώθηση των συμφερόντων των χρηστών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η παρούσα ανάλυση συνάδει με τους ανωτέρω στόχους, καθώς η ΕΕΤΤ επιδιώκει να προωθήσει τον ανταγωνισμό διασφαλίζοντας το μέγιστο όφελος για τους τελικούς χρήστες σε επίπεδο τιμής, επιλογών και ποιότητας.

2.2 Κανονιστικό Πλαίσιο

Σύμφωνα με το νέο κανονιστικό πλαίσιο ηλεκτρονικών επικοινωνιών και δικτύων¹, η ΕΕΤΤ καλείται να ορίσει σχετικές αγορές στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές συνθήκες, ιδίως να ορίσει τις σχετικές γεωγραφικές αγορές στην ελληνική επικράτεια, ακολουθώντας τη διαδικασία ορισμού αγορών που περιγράφεται στην Οδηγία Πλαίσιο.² Επιπλέον, η ΕΕΤΤ καλείται να διεξάγει ανάλυση των σχετικών αγορών προκειμένου να εκτιμήσει κατά πόσον υφίσταται ή όχι σε αυτές αποτελεσματικός ανταγωνισμός.³ Για τις περιπτώσεις εκείνες όπου διαπιστώνει ότι η σχετική αγορά δεν είναι επαρκώς ανταγωνιστική (δηλαδή υπάρχουν μία ή περισσότερες επιχειρήσεις με σημαντική ισχύ στην αγορά («ΣΙΑ»)), η ΕΕΤΤ οφείλει σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο να καθορίσει τις επιχειρήσεις με ΣΙΑ σε αυτή την αγορά και να τους επιβάλει τις κατάλληλες ρυθμιστικές υποχρεώσεις.⁴ Εναλλακτικά όπου διαπιστώνει ότι

¹ Το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, το οποίο αποτελείται από την Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, (“η Οδηγία Πλαίσιο”), Ε.Ε. 2002 L 108/33, και τέσσερις άλλες Οδηγίες (συλλογικά αναφέρονται ως οι “Ειδικές Οδηγίες”), που είναι οι εξής: Οδηγία 2002/20/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την Αδειοδότηση των δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, (“η Οδηγία για την Αδειοδότηση”), ΕΕ 2002 L 108/21, Οδηγία 2002/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με τη διασύνδεσή τους (“η Οδηγία για την Πρόσβαση”), ΕΕ 2002 L 108/7, Οδηγία 2002/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, (“η Οδηγία για την Καθολική Υπηρεσία”), ΕΕ 2002 L 108/51, και η Οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, (“η Οδηγία για την Ιδιωτική Ζωή και τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες”), ΕΕ 2002 L 201/37. Τέσσερις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών,¹ τέθηκαν σε ισχύ στις 24 Απριλίου του 2002. Το τελευταίο τμήμα του Ευρωπαϊκού Κανονιστικού πακέτου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, η Οδηγία για την Προστασία της Ιδιωτικής Ζωής στις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες, ετέθη σε ισχύ την 31η Ιουλίου 2002

² Οδηγία Πλαίσιο, Άρθρο 15.

³ Οδηγία Πλαίσιο, Άρθρο 16.

⁴ Οδηγία Πλαίσιο, Άρθρο 16(4).

η σχετική αγορά είναι επαρκώς ανταγωνιστική, με βάση την Οδηγία Πλαίσιο, η ΕΕΤΤ δεν επιβάλλει νέες ρυθμιστικές υποχρεώσεις και εάν έχει επιβάλει τέτοιες στο παρελθόν θα πρέπει να τις άρει και να απέχει από το να επιβάλλει στις εν λόγω επιχειρήσεις νέες υποχρεώσεις.⁵

Σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο, η διαδικασία ανάλυσης αγοράς σύμφωνα με το Άρθρο 16 πρέπει να ακολουθεί χρονικά τον ορισμό της σχετικής αγοράς, ο οποίος λαμβάνει χώρα το συντομότερο δυνατό μετά την υιοθέτηση, ή τη μεταγενέστερη αναθεώρηση, της Σύστασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις Σχετικές Αγορές.⁶ Κατά τον ορισμό των σχετικών αγορών και τη διεξαγωγή της ανάλυσης του ανταγωνισμού επί αυτών, η ΕΕΤΤ καλείται να λάβει υπόψη στο μέγιστο δυνατό βαθμό τη Σύσταση για τις Σχετικές Αγορές και τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.⁷

2.3 Διαδικασία ΕΕΤΤ

Για τις ανάγκες της διαδικασίας ορισμού και ανάλυσης αγορών, η ΕΕΤΤ χρησιμοποίησε στοιχεία από εσωτερικές και εξωτερικές πηγές, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων χρηστών και παρόχων δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Η ΕΕΤΤ διεξάγει τις αναλύσεις αγορών βάσει του Νόμου 2867/2000 "Οργάνωση και Λειτουργία των Τηλεπικοινωνιών και άλλες διατάξεις" (ο «Νόμος»). Ο Νόμος παρέχει στην ΕΕΤΤ ευρείες εξουσίες σχετικά με τη συλλογή στοιχείων, τόσο για σκοπούς εκ των προτέρων («*ex ante*») τηλεπικοινωνιακής ρύθμισης όσο και για σκοπούς «*ex post*» εφαρμογής των κανόνων του ανταγωνισμού. Το Άρθρο 3(15) του Νόμου ορίζει ότι η ΕΕΤΤ θα πρέπει να τηρεί αρχείο που περιέχει όλα τα απαραίτητα στοιχεία που αποτυπώνουν την τρέχουσα εικόνα της Ελληνικής τηλεπικοινωνιακής αγοράς. Εν συνεχεία παρέχει στην ΕΕΤΤ εξουσίες και αρμοδιότητες σχετικά με τη συλλογή στοιχείων που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων του Νόμου 703/1977, συμπεριλαμβανομένης της εξουσίας ελέγχου λογαριασμών και άλλων εγγράφων τηλεπικοινωνιακών παρόχων καθώς και ελέγχου εγκαταστάσεων. Το Άρθρο 3(19) του Νόμου υποχρεώνει όλους τους παρόχους τηλεπικοινωνιών και τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο χώρο, να υποβάλλουν στην ΕΕΤΤ κάθε πληροφορία που κρίνεται απαραίτητη για την εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας. Το Άρθρο 3(14) του Νόμου παρέχει στην ΕΕΤΤ πλήρεις αρμοδιότητες για τον έλεγχο της συμπεριφοράς των τηλεπικοινωνιακών παρόχων στην Ελληνική αγορά, τόσο στα πλαίσια ειδικής τηλεπικοινωνιακής νομοθεσίας όσο και στα πλαίσια της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού.

2.4 Δημόσια Διαβούλευση

Όλες οι παρατηρήσεις επί της Δημόσιας Διαβούλευσης αυτής είναι ευπρόσδεκτες. Ωστόσο, θα διευκόλυνε το έργο της ΕΕΤΤ που συνίσταται στην ανάλυση των απαντήσεων, εάν οι παρατηρήσεις υποβάλλονταν με παραπομπή στον αριθμό της σχετικής ερώτησης του παρόντος εγγράφου. Η δημόσια διαβούλευση θα διαρκέσει από

⁵ Οδηγία Πλαίσιο, Άρθρο 16(3).

⁶ Οδηγία Πλαίσιο, Άρθρο 15.

⁷ Commission guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic networks and services, OJ 2002 C 165/3, ("the Guidelines").

τις 11/3/2005 έως τις 11/4/2005. Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις και ερωτήσεις τους γραπτώς και επώνυμα, στην διεύθυνση της ΕΕΤΤ (Λεωφ. Κηφισίας 60, 151 25 – Μαρούσι, Αθήνα) καθώς και ηλεκτρονικά (σε επεξεργάσιμη μορφή) στην διεύθυνση market.analysis@eett.gr, μέχρι και τις 11/4/2005.

Η ΕΕΤΤ εκτιμά ότι πολλά από τα ζητήματα που τίθενται στο παρόν έγγραφο πιθανόν να απαιτούν από κάποιους συμμετέχοντες στη δημόσια διαβούλευση την παροχή εμπιστευτικών πληροφοριών προς υποστήριξη των παρατηρήσεών τους. Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να προσδιορίζουν σαφώς το τμήμα των απαντήσεων που είναι εμπιστευτικό και, εάν είναι εφικτό, να το παρέχουν σε χωριστό παράρτημα της απάντησής τους. Η ΕΕΤΤ θα διαχειριστεί τις πληροφορίες αυτές ως αυστηρά εμπιστευτικές.

2.5 Δομή του Κειμένου της Δημόσιας Διαβούλευσης

Στην Ενότητα 3 του κειμένου της δημόσιας διαβούλευσης παρουσιάζεται η ανάλυση βάσει της οποίας κατέληξε η ΕΕΤΤ στον προτεινόμενο ορισμό αγοράς για την χονδρική παροχή αδεσμοποίητης πρόσβασης. Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει μια επισκόπηση της διαδικασίας ορισμού αγοράς, καθώς και την εξέταση της υποκαταστασιμότητας από πλευράς ζήτησης και προσφοράς, τόσο σε επίπεδο χονδρικής όσο και σε επίπεδο λιανικής.

Η Ενότητα 4 περιέχει τις ερωτήσεις της διαβούλευσης της ΕΕΤΤ αναφορικά με τον ορισμό αγοράς που προτείνεται στην Ενότητα 3.

Στο Παράρτημα 1 περιλαμβάνεται ένα ευρετήριο των τεχνικών όρων που χρησιμοποιούνται στο παρόν κείμενο της δημόσιας διαβούλευσης.

3 Ορισμός Σχετικής Αγοράς

3.1 Πλαίσιο Αναφοράς

Η ΕΕΤΤ καλείται να ορίσει σχετικές αγορές στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές συνθήκες, ιδίως τις σχετικές γεωγραφικές αγορές στην Ελληνική επικράτεια, ακολουθώντας τη διαδικασία ορισμού αγορών που περιγράφεται στην Οδηγία Πλαίσιο. Η υποχρέωση αυτή αφορά τις σχετικές αγορές που προσδιορίζονται στη Σύσταση όσο και τυχόν πρόσθετες σχετικές αγορές που δύναται να ορίσει η ΕΕΤΤ. Σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο, η ΕΕΤΤ διεξάγει τον ορισμό αγορών σύμφωνα με τις αρχές του δικαίου του ανταγωνισμού λαμβάνοντας ιδιαιτέρως υπόψη τη Σύσταση για τις Σχετικές Αγορές, καθώς και τις Κατευθυντήριες Γραμμές.⁸

Η διαδικασία ορισμού αγορών στοχεύει στο να προσδιορίσει με συστηματικό τρόπο τις ανταγωνιστικές πιέσεις που υφίστανται οι πάροχοι δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, για την αποτελεσματική ανάλυση της αγοράς. Μια σχετική αγορά προϊόντων αποτελείται από το σύνολο των προϊόντων ή υπηρεσιών που είναι επαρκώς εναλλάξιμα ή υποκατάστατα, όχι μόνο από την άποψη των αντικειμενικών χαρακτηριστικών τους, της τιμής ή της επιδιωκόμενης χρήσης τους, αλλά και τις συνθήκες ανταγωνισμού ή/και τη διάρθρωση της προσφοράς και της ζήτησης στην εν λόγω αγορά.⁹

Ο ορισμός της σχετικής αγοράς προσδιορίζει τους περιορισμούς που υφίστανται οι πάροχοι κατά τον καθορισμό των τιμών τους λόγω της υποκατάστασης από πλευράς ζήτησης και προσφοράς. Για το σκοπό ορισμού της σχετικής αγοράς, η ΕΕΤΤ θα λάβει υπόψη μια σειρά μεθόδων κατά την αξιολόγηση της υποκατάστασης της ζήτησης και της προσφοράς, συμπεριλαμβανομένου και του SSNIP τεστ, όπου αυτό είναι πρακτικά εφικτό.¹⁰ Με βάση το εν λόγω τεστ, μια συγκεκριμένη υπηρεσία ή ένα σύνολο υπηρεσιών συνιστά χωριστή σχετική αγορά εάν ένας υποθετικός μονοπωλιακός πάροχος μπορούσε να επιβάλει μια μικρή αλλά ουσιαστική (έως και 10%), μη-προσωρινή αύξηση της τιμής πάνω από το ανταγωνιστικό επίπεδο, χωρίς να μειωθούν οι πωλήσεις, με συνέπεια η αύξηση της τιμής να μην αποβεί κερδοφόρος.¹¹ Η άσκηση ορισμού αγοράς εξετάζει την πιθανή ανταγωνιστική ανταπόκριση μιας ομάδας πελατών (μη-οριακών), δηλαδή όχι απαραίτητα της πλειοψηφίας των πελατών.¹²

Μια σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή όπου οι σχετικές επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στην παροχή και προμήθεια προϊόντων ή/και υπηρεσιών, στην οποία οι συνθήκες του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και διακριτές από γειτονικές περιοχές, όπου οι συνθήκες του ανταγωνισμού είναι ουσιαστικά διαφορετικές.

⁸ Οδηγία Πλαίσιο, Άρθρο 15.

⁹ Βλ., παραδείγματος χάριν, Υπόθεση *Michelin v. Commission* [1983] ECR 3461, Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον ορισμό σχετικών αγορών για τους σκοπούς του Κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού (“η Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον Ορισμό Αγορών”), ΕΕ 1997 C 372/3, και τις *Κατευθυντήριες Γραμμές*.

¹⁰ Βλέπε την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον Ορισμό Αγορών και τις Κατευθυντήριες Γραμμές.

¹¹ Βλέπε την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον Ορισμό Αγορών και τις Κατευθυντήριες Γραμμές.

¹² Βλέπε, παραδείγματος χάριν, Υπόθεση *Hoffman-La Roche & Co. A. G. v. Commission* [1979] ECR 461 και *Ahmed Saeed Flugreisen v. Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs* [1989] ECR 803.

3.2 Αντικείμενο εξέτασης

Η Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις Αγορές Προϊόντων και Υπηρεσιών ορίζει ότι σε επίπεδο χονδρικής υπάρχει μία αγορά «χονδρικής παροχής αδεσμοποίητης πρόσβασης (συμπεριλαμβανομένης της μεριζόμενης πρόσβασης) σε μεταλλικούς βρόχους και υποβρόχους για το σκοπό της παροχής ευρυζωνικών και φωνητικών υπηρεσιών». Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθετεί την άποψη ότι ένας πάροχος που κάνει χρήση αδεσμοποίητων τοπικών βρόχων δεν θα θεωρήσει ότι είναι δυνατή η υποκατάσταση από άλλες μορφές χονδρικής πρόσβασης, ακόμη και όταν οιαδήποτε άλλη τέτοια μορφή πρόσβασης παρέχει τη λειτουργικότητα που απαιτείται για την παροχή των ίδιων υπηρεσιών λιανικής.

Επιπλέον σημειώνεται στην *Αιτιολογική Έκθεση της Σύστασης για τις Σχετικές Αγορές* ότι είναι εξίσου απίθανο ένας πάροχος που χρησιμοποιεί υπηρεσίες χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης να μεταβεί με ευκολία στη χονδρική αδεσμοποίητη πρόσβαση προκειμένου να παράσχει αντίστοιχες υπηρεσίες λιανικής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταλήγει ότι ένας πάροχος θα προέβαινε σε κάτι τέτοιο μόνο εάν διέθετε /ή μπορούσε να αποκτήσει γρήγορα και με χαμηλό κόστος πρόσβαση σε άλλα στοιχεία δικτύου / υποδομής που απαιτούνται για την παροχή αντίστοιχων υπηρεσιών λιανικής. Επί της βάσης αυτής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει την άποψη ότι η χονδρική αδεσμοποίητη πρόσβαση και η χονδρική ευρυζωνική πρόσβαση εμπίπτουν σε χωριστές και διακριτές σχετικές αγορές προϊόντων.

Τα ανωτέρω αποτελούν το σημείο εκκίνησης της ΕΕΤΤ για τον ορισμό της σχετικής αγοράς.

3.3 Η δομή της αγοράς

Η κύρια πλατφόρμα για την παροχή υπηρεσιών πρόσβασης στην Ελλάδα είναι ο χάλκινος τοπικός βρόχος, καθώς επίσης και σε περιορισμένη κλίμακα οι ασύρματες συνδέσεις και οι συνδέσεις οπτικών ινών. Ο χάλκινος τοπικός βρόχος αποτελείται από το κύκλωμα φυσικού συνεστραμμένου μεταλλικού ζεύγους που συνδέει το τερματικό σημείο του δικτύου στις εγκαταστάσεις του συνδρομητή με τον Κύριο Κατανομητή (Main Distribution Frame - MDF) ή με αντίστοιχη υποδομή.

Ο ΟΤΕ είναι ο μοναδικός πάροχος χάλκινων τοπικών βρόχων στην Ελλάδα.¹³ Το δίκτυό του διαθέτει περίπου 5,617 εκατομμύρια ενεργές συνδέσεις τοπικής πρόσβασης¹⁴ με σχεδόν πλήρη κάλυψη. Οι εν λόγω τοπικές συνδέσεις του ΟΤΕ αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια μιας μεγάλης περιόδου, σε μεγάλο βαθμό δε, κατά το διάστημα που ο ΟΤΕ απολάμβανε τα οφέλη των εκχωρηθέντων ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων.

Τον Ιανουάριο του 2001, η ΕΕΤΤ αδειοδότησε παρόχους σταθερής ασύρματης πρόσβασης προκειμένου να παρέχουν σταθερή ασύρματη πρόσβαση στις ζώνες των 3,5 και 25 GHz. Ειδικότερα, αδειοδότησε τρεις παρόχους στη ζώνη των 3,5 GHz και πέντε στη ζώνη των 25 GHz. Οι άδειες σταθερής ασύρματης πρόσβασης επιβάλλουν

¹³ Η Επικοινωνία της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή– Ρύθμιση Ευρωπαϊκών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Αγορών 2004 [SEC(2004)1535], στη σελίδα 27 του Παραρτήματος αναφέρει ότι ο ΟΤΕ παρέχει το 100% των συνδέσεων απευθείας πρόσβασης.

¹⁴ Μέχρι το τέλος του 2004.

υποχρεώσεις ανάπτυξης δικτύου και υποχρεώσεις κάλυψης. Απαιτούν από τον κάτοχο της άδειας να παρέχει ραδιοκάλυψη τουλάχιστον στο 20% του Ελληνικού πληθυσμού εντός δύο ετών από την εκχώρηση της άδειας μέχρι την λήξη, τροποποίηση ή ανάκληση αυτής. Επιπλέον, οι κάτοχοι άδειας στα 3,5 GHz πρέπει να δραστηριοποιούνται σε τουλάχιστον τέσσερις νομούς στην Ελλάδα. Οι κάτοχοι άδειας στα 3,5 GHz πρέπει να παρέχουν υπηρεσία που να λειτουργεί σε ταχύτητες τουλάχιστον 64 Kbps, ενώ οι κάτοχοι άδειας στα 25 GHz πρέπει να παρέχουν υπηρεσίες φωνητικής τηλεφωνίας και υπηρεσίες ευρυζωνικής πρόσβασης. Την 1^η Οκτωβρίου 2004 υπήρχαν 596 συνδέσεις σταθερής ευρυζωνικής ασύρματης πρόσβασης στο διαδίκτυο.¹⁵

Προκειμένου να ενθαρρύνει την περαιτέρω είσοδο στη σταθερή ασύρματη πρόσβαση, η ΕΕΤΤ πρόσφατα διενήργησε δημόσια διαβούλευση για μια σειρά ζητημάτων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης της ζώνης των 2,4 GHz για τις υπηρεσίες αυτές.

Τα καλώδια οπτικών ινών δύνανται επίσης να χρησιμοποιηθούν για την παροχή τοπικής πρόσβασης. Δεδομένης της χωρητικότητας που παρέχουν οι συνδέσεις αυτές χρησιμοποιούνται σχεδόν αποκλειστικά για μη οικιακούς πελάτες. Στην Ελλάδα ο παρεχόμενος αριθμός συνδέσεων οπτικών ινών προς τελικούς χρήστες είναι πολύ περιορισμένος (Ιανουάριος 2005) . Ως εκ τούτου, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι η επίδραση των συνδέσεων τοπικής πρόσβασης οπτικών ινών είναι μικρή και θα παραμείνει μικρή στα χρονικά πλαίσια της παρούσας εξέτασης της αγοράς.

Στην παρούσα έκθεση στα πλαίσια της εκτίμησης των σχετικών αγορών για την χονδρική αδεσμοποίητη πρόσβαση, η ΕΕΤΤ επεδίωξε να ισορροπήσει μια σειρά ζητημάτων. Συγκεκριμένα εξέτασε τα επενδυτικά κίνητρα όλων των παρόχων καθώς και τις επιλογές «κατασκευής» ή «αγοράς» στις οποίες δύναται να προβούν οι νεοεισερχόμενοι πάροχοι. Τέλος, η ΕΕΤΤ έλαβε υπόψη την ανάγκη διασφάλισης επαρκούς απόδοσης των επενδύσεων των παρόχων.

3.4 Ορισμός της σχετικής αγοράς προϊόντων/ υπηρεσιών και της σχετικής γεωγραφικής αγοράς

3.4.1 Η σχετική αγορά προϊόντων / υπηρεσιών

Η ΕΕΤΤ εξέτασε τις αγορές χονδρικής που σχετίζονται με την παροχή λιανικών ευρυζωνικών υπηρεσιών. Στα πλαίσια αυτά, εξέτασε τα τεχνικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά των διαθέσιμων εναλλακτικών υπηρεσιών χονδρικής, κυρίως για να προσδιορίσει το βαθμό στον οποίο οι διαφορές στα χαρακτηριστικά αυτά υποδεικνύουν ότι οι υπηρεσίες λειτουργούν σε διαφορετικά λειτουργικά επίπεδα, τις επιπρόσθετες υπηρεσίες και τον εξοπλισμό που απαιτείται προκειμένου οι υπηρεσίες αυτές να υποκατασταθούν μεταξύ τους λειτουργικά, καθώς και τυχόν περιορισμούς που αποκλείουν τη δυνατότητα της λειτουργικής υποκατάστασης.

Όπως περιγράφεται ανωτέρω, μια σειρά από τεχνολογίες μπορούν να υποστηρίξουν την πρόσβαση για την παροχή λιανικών ευρυζωνικών υπηρεσιών. Ωστόσο, η χονδρική αδεσμοποίητη πρόσβαση παρέχει στους παρόχους που την προμηθεύονται τη δυνατότητα να επιλέξουν τις γεωγραφικές περιοχές που είναι οι καταλληλότερες για αυτούς καθώς και τη δυνατότητα να παρέχουν μια ευρύτερη γκάμα υπηρεσιών/

¹⁵ Την 1^η Οκτωβρίου 2002 υπήρχαν 120 συνδέσεις σταθερής ασύρματης πρόσβασης. Αυτές αυξήθηκαν στις 278 την 1^η Ιουλίου του 2003 και στις 367 τον Ιανουάριο του 2004.

προϊόντων συμπεριλαμβανομένων διαφοροποιημένων ευρυζωνικών προϊόντων/ υπηρεσιών. Ο έλεγχος επί της σύνδεσης του τελικού χρήστη στον τοπικό βρόχο που παρέχουν τόσο οι πλήρεις όσο και οι μεριζόμενοι τοπικοί βρόχοι, δίνει την δυνατότητα ανάπτυξης καινοτόμων λιανικών προϊόντων.

Οι μορφές της Αδεσμοποίητης Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο (ΑΠΤΒ) οι οποίες είναι επί του παρόντος διαθέσιμες στην Ελλάδα είναι οι ακόλουθες:

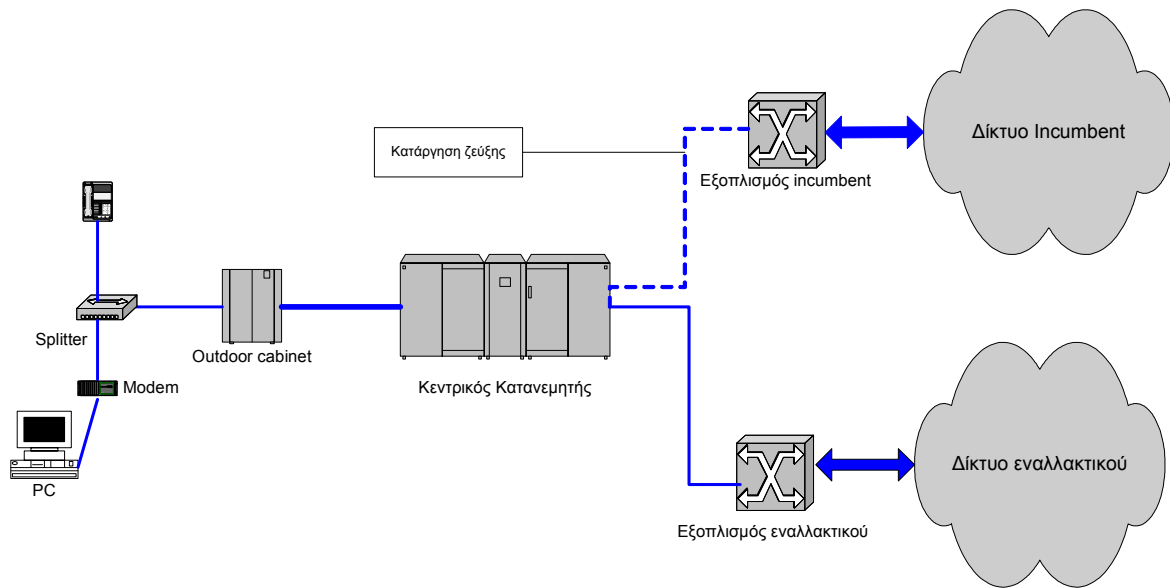
- Πλήρως αδεσμοποίητη πρόσβαση σε μεταλλικούς τοπικούς βρόχους,
- Μεριζόμενη πρόσβαση σε μεταλλικούς τοπικούς βρόχους,
- Πλήρως αδεσμοποίητη πρόσβαση σε μεταλλικούς τοπικούς υπο-βρόχους, και
- Μεριζόμενη πρόσβαση σε μεταλλικούς τοπικούς υπο-βρόχους.

Η πλήρως αδεσμοποίητη πρόσβαση παρέχει στον εναλλακτικό πάροχο τον έλεγχο επί του συνόλου του φάσματος συχνοτήτων του συνεστραμμένου ζεύγους και επιτρέπει σε αυτόν να παρέχει μέσω της γραμμής πρόσβασης υπηρεσίες υψηλής χωρητικότητας, φωνής καθώς επίσης και άλλες υπηρεσίες χαμηλής χωρητικότητας. Στην περίπτωση της Πλήρως Αδεσμοποίητης Πρόσβασης ο ΟΤΕ παύει να ελέγχει οποιοδήποτε τμήμα του φάσματος της γραμμής πρόσβασης.

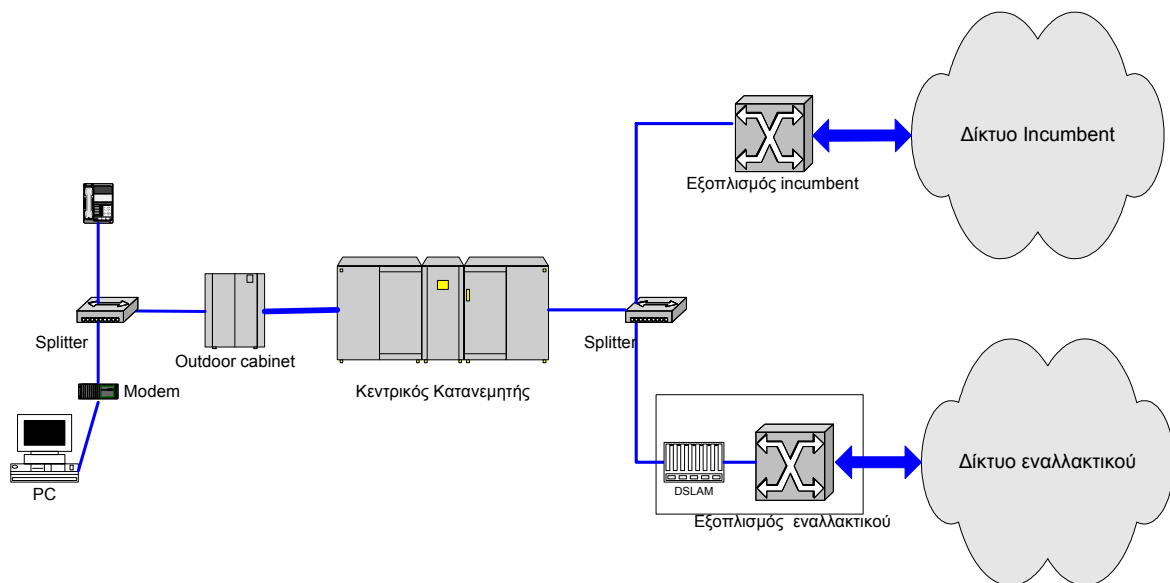
Η μεριζόμενη αδεσμοποίητη πρόσβαση επιτρέπει στον εναλλακτικό πάροχο να εστιάσει στην παροχή υπηρεσιών υψηλής χωρητικότητας, ενώ ο ΟΤΕ εξακολουθεί να παρέχει φωνή και άλλες υπηρεσίες χαμηλής χωρητικότητας μέσω της χωρητικότητας του χαμηλότερου φάσματος. Για το διαχωρισμό της κίνησης χαμηλής και υψηλής χωρητικότητας πριν τον κόμβο του ΟΤΕ χρησιμοποιείται ένας διαχωριστής (splitter).

Επιπλέον, οι εναλλακτικοί πάροχοι πρέπει να αποκτήσουν πρόσβαση σε υπηρεσίες συνεγκατάστασης - φυσική, απομακρυσμένη ή εικονική – (συμπεριλαμβανομένης της παροχής φυσικού χώρου και τεχνικών ευκολιών) καθώς και σε άλλες σχετικές ή βοηθητικές ευκολίες προκειμένου να παρέχουν αποδοτικά λιανικές υπηρεσίες μέσω της ΑΠΤΒ. Οι ως άνω σχετικές ευκολίες περιλαμβάνουν τις καλωδιακές συνδέσεις, τα σχετικά συστήματα πληροφορικής, τις τεχνικές διεπαφές, τα πρωτόκολλα ή άλλες κρίσιμες τεχνολογίες.

Οι πλήρως αδεσμοποίητοι τοπικοί βρόχοι και οι μεριζόμενοι βρόχοι περιγράφονται διαγραμματικά στα σχήματα 1 και 2 κατωτέρω.

Σχήμα 1: Πλήρως Αδεσμοποίητη Πρόσβαση

Σχήμα 2: Μεριζόμενη Πρόσβαση

Με βάση τα είδη των χονδρικών υπηρεσιών που διατίθενται και τις τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται στην Ελλάδα, ο ορισμός αγοράς που έγινε από την ΕΕΤΤ λαμβάνει υπόψη τα ακόλουθα σημεία (τα οποία παρατίθενται στο Σχήμα 3 κατωτέρω):

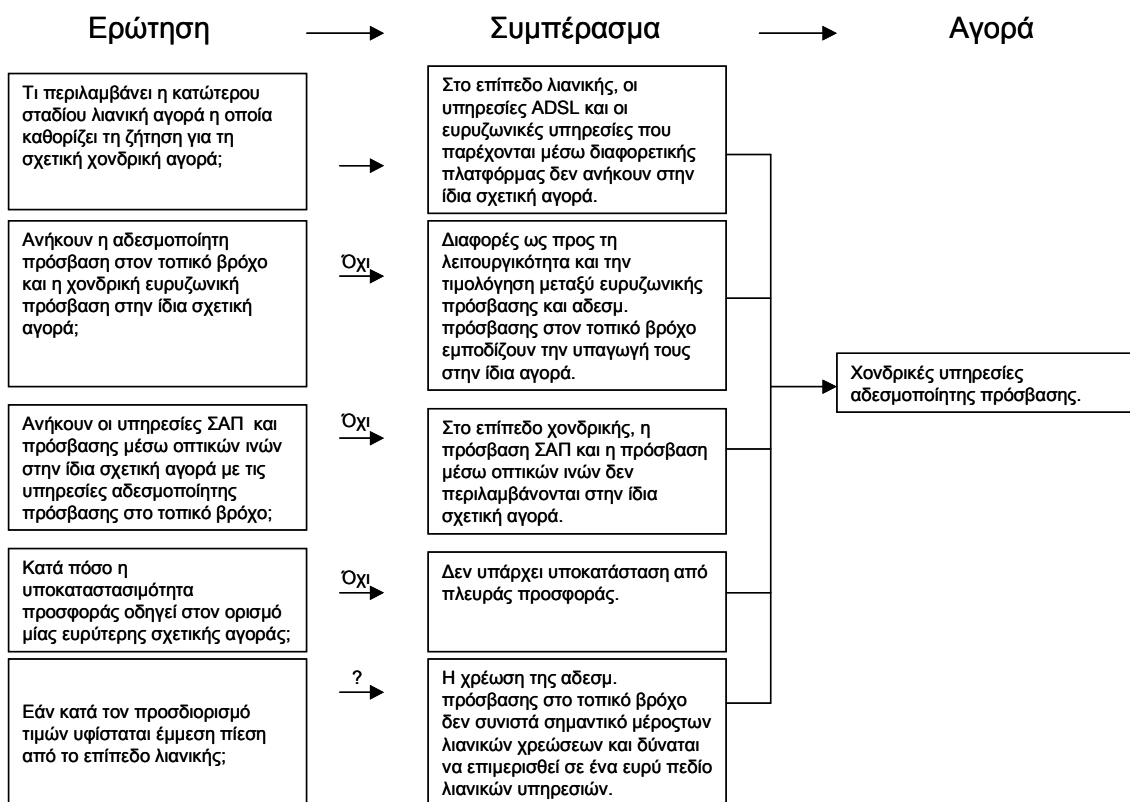
- Τις κατώτερου σταδίου υπηρεσίες λιανικής που δύναται να υποστηριχθούν από τις σχετικές υπηρεσίες χονδρικής,
- Κατά πόσον λειτουργικές και τιμολογιακές διαφορές (συμπεριλαμβανομένου και του κόστους που μπορεί να αποδοθεί σε πρόσθετο εξοπλισμό, όπως ο εξοπλισμός των εγκαταστάσεων του τελικού χρήστη) υποδεικνύουν ότι οι υπηρεσίες χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης και οι υπηρεσίες χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης μέσω του DSL δικτύου του ΟΤΕ εμπίπτουν ή όχι στην ίδια σχετική αγορά

- Κατά πόσον η πρόσβαση μέσω σταθερής ασύρματης πρόσβασης και μέσω οπτικών ινών δύναται να υποκαταστήσει την χονδρική αδεσμοποίητη πρόσβαση στο τοπικό βρόχο
- Τη δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς, και
- Το βαθμό στον οποίο η δυνατότητα υποκατάστασης σε επίπεδο λιανικής ασκεί έμμεση πίεση κατά τον προσδιορισμό των τιμών σε επίπεδο χονδρικής.

Στα πλαίσια αυτά, η ΕΕΤΤ θα εξετάσει τη δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης σε επίπεδο λιανικής και σε επίπεδο χονδρικής και τη δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς σε επίπεδο χονδρικής.

Χονδρική Αδεσμοποίητη Πρόσβαση στο Τοπικό Βρόχο – Προτεινόμενη Αγορά

Σχήμα 3

3.4.1(A) Δυνατότητα Υποκατάστασης από την Πλευρά της Ζήτησης

Η δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης εξετάζει σε ποιο βαθμό οι καταναλωτές είναι διατεθειμένοι να υποκαταστήσουν την υπο εξέταση υπηρεσία με μια άλλη.

Στα πλαίσια αξιολόγησης της δυνατότητας υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης, η ΕΕΤΤ χρησιμοποίησε σχετικές πληροφορίες που διαθέτει σχετικά με τη διακύμανση

των τιμών για πιθανές ανταγωνιστικές υπηρεσίες και σχετικές πληροφορίες επί των τιμολογίων. Επίσης, έλαβε υπόψη το κατά πόσον σημαντικό κόστος μεταστροφής περιορίζει τη δυνατότητα των πελατών να υποκαταστήσουν μια υπηρεσία συνεπεία μιας μικρής αλλά ουσιώδους μη-προσωρινής αύξησης της τιμής.

[Π] Λιανικές υπηρεσίες που καθορίζουν τη ζήτηση για τις σχετικές υπηρεσίες χονδρικής

Η ΑΠΤΒ παρέχει την δυνατότητα στους παρόχους να προσφέρουν τόσο υπηρεσίες στενής ζώνης όσο και ευρυζωνικές υπηρεσίες (δηλαδή υπηρεσίες που ανταγωνίζονται σε μια σειρά λιανικών αγορών).¹⁶ Ωστόσο, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι, μέχρι σήμερα οι αποκτώντες χονδρική αδεσμοποίητη πρόσβαση παρέχουν κυρίως ευρυζωνικά λιανικά προϊόντα.

Στην Ελλάδα, τα ευρυζωνικά λιανικά προϊόντα μπορούν να παρέχονται χρησιμοποιώντας υπηρεσίες πλήρους αδεσμοποίητης πρόσβασης, χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης μέσω του DSL δικτύου του ΟΤΕ, συνδέσεων οπτικών ινών και σταθερής ασύρματης πρόσβασης.

Λειτουργικά χαρακτηριστικά

Στην Ελλάδα υπάρχει μια αυξανόμενη ζήτηση για λιανικές ευρυζωνικές υπηρεσίες. Την 1^η Ιουνίου 2004 υπήρχαν στην Ελλάδα 21.845 ενεργές γραμμές ADSL (οι οποίες παρέχονταν με τη χρήση του ADSL δικτύου του ΟΤΕ), οι οποίες έφθασαν τις 43.832 σταθερές ευρυζωνικές γραμμές το Δεκέμβριο του 2004.

Τα στοιχεία που είναι διαθέσιμα στην ΕΕΤΤ (συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων που έχουν συλλεχθεί αλλού στην Ευρώπη) τείνουν να υποδεικνύουν ότι οι Έλληνες πελάτες λιανικής εκδηλώνουν αυξανόμενο ενδιαφέρον για την ευρυζωνική πρόσβαση. Παραδείγματος χάριν, το 25,4% όσων απάντησαν στην πανελλαδική έρευνα η οποία διεξήχθη για λογαριασμό του Εθνικού Δικτύου Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΔΕΤ) τον Νοέμβριο - Δεκέμβριο του 2004 για τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή στην Ελλάδα, ανέφεραν ότι «ενδιαφέρονται πολύ» για την απόκτηση πρόσβασης στο διαδίκτυο σε ταχύτητες μεγαλύτερες των 128 Kbps. Το 20,8% «ενδιαφέρονται». Το 20% «ενδιαφέρονται λίγο» και το 24,4% «δεν ενδιαφέρονται».¹⁷ Οι συνδέσεις υψηλότερης ταχύτητας θεωρούνται ότι διευκολύνουν την ταχύτερη πρόσβαση στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και στη μεταφορά δεδομένων.

Οι υπηρεσίες λιανικής ευρυζωνικής πρόσβασης που παρέχονται σε σπίτια και μικρές επιχειρήσεις στην Ελλάδα είναι κατά την πλειονότητα ασύμμετρες (ADSL), παρέχοντας κατά μέσο όρο ρυθμό καθόδου (download) 384, 512 ή 1024 Kbps. Το μεγαλύτερο εύρος της χωρητικότητας χρησιμοποιείται για μεταφορά δεδομένων καθόδου. Ενώ υπάρχει μια σειρά διαφοροποιημένων προϊόντων xDSL, που διαφέρουν τόσο από πλευράς χωρητικότητας όσο και σε ό,τι αφορά τον αριθμό χρηστών που μοιράζονται κυκλώματα, η πλειοψηφία των υπηρεσιών xDSL που διατίθενται σήμερα στην Ελλάδα είναι υπηρεσίες ADSL, με έναν ελάχιστο αριθμό υπηρεσιών SDSL. Επί του παρόντος, οι

¹⁶ Η *Αιτιολογική Έκθεση της Σύστασης για τις Σχετικές Αγορές* κάνει διάκριση ανάμεσα σε υπηρεσίες στενής ζώνης και ευρυζωνικές υπηρεσίες με βάση μια σειρά κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένης της χωρητικότητας, των τεχνικών χαρακτηριστικών, του κατά πόσον η υπηρεσία είναι σε μόνιμη λειτουργία ('always on') και της τιμής.

¹⁷ <http://www.ebusinessforum.gr>

λιανικές ευρυζωνικές υπηρεσίες που βασίζονται σε σταθερή ασύρματη πρόσβαση διατίθενται στις ταχύτητες των 1024 Kbps και 2048 Kbps συμμετρικά).

Τέλος, η ΕΕΤΤ επισημαίνει ότι οι υπηρεσίες ADSL είναι μόνιμα συνδεδεμένες ('always on'), καθώς επιτρέπουν στο συνδρομητή να διατηρεί μόνιμη σύνδεση με το δίκτυο, η οποία αντίστοιχα διευκολύνει την παράδοση και την πρόσβαση σε περιεχόμενο σε πραγματικό χρόνο.

Όπως περιγράφεται ανωτέρω, τον Ιανουάριο του 2001, η ΕΕΤΤ εξέδωσε μια σειρά αδειών για σταθερή ασύρματη πρόσβαση. Οι κάτοχοι άδειας 35 GHz οφείλουν να παρέχουν υπηρεσία που λειτουργεί στις ταχύτητες τουλάχιστον των 64 kbps, ενώ οι κάτοχοι άδειας 25 GHz οφείλουν να παρέχουν υπηρεσίες πρόσβασης σε φωνητική τηλεφωνία και σε ευρυζωνικές υπηρεσίες. Την 1^η Οκτωβρίου του 2004 υπήρχαν 596 ευρυζωνικές συνδέσεις σταθερής ασύρματης πρόσβασης στο διαδίκτυο. Σήμερα, οι υπηρεσίες λιανικής ευρυζωνικής πρόσβασης μέσω σταθερής ασύρματης πρόσβασης διατίθενται στις ταχύτητες των 1024 Kbps και 2048 Kbps .

Επιπλέον, ένας περιορισμένος αριθμός συνδέσεων πρόσβασης μέσω οπτικών ινών έχουν εγκατασταθεί προκειμένου να παρέχουν συνδέσεις πρόσβασης σε πελάτες που κάνουν μεγάλη χρήση και χρειάζονται μεγάλη χωρητικότητα. Οι συνδέσεις αυτές παρέχουν δυνατότητα μόνιμης σύνδεσης και έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν πολύ υψηλή χωρητικότητα.

Οι υπηρεσίες λιανικής ευρυζωνικής πρόσβασης παρέχονται μέσω xDSL, μέσω σταθερής ασύρματης πρόσβασης και μέσω οπτικών ινών, στο βαθμό που η σταθερή ασύρματη πρόσβαση και η ανάπτυξη δικτύων οπτικών ινών παρέχουν την απαιτούμενη κάλυψη.

Τιμολόγηση

Η ισχύουσα τιμολόγηση για συνδέσεις ADSL, σταθερής ασύρματης πρόσβασης και οπτικών ινών διαφοροποιεί τις υπηρεσίες περαιτέρω. Οι υπηρεσίες ADSL παρέχονται συνήθως ως υπηρεσίες με σταθερή χρέωση (flat-rate). Οι χρεώσεις του ΟΤΕ για την παροχή ADSL πρόσβασης, ως είχαν το Δεκέμβριο του 2004, παρουσιάζονται κατωτέρω:

Χωρητικότητα (Kbps)	Γραμμή Πρόσβασης (ARIS) – λιανικές τιμές (€)	
	Τέλος Σύνδεσης	Μηνιαίο τέλος ¹⁸ (πάγιο)
384/128	34,99	19,9
512/128	34,99	35,9
1024/256	34,99	63,9

Ενδεικτικές χρεώσεις των υπηρεσιών σταθερής ασύρματης πρόσβασης (για συνδέσεις πρόσβασης 7km),¹⁹ τον Ιανουάριο του 2005 είχαν ως εξής:²⁰

¹⁸ Τα πακέτα αυτά δεν περιορίζουν τη δυνατότητα λήψης δεδομένων (download capacity). Ωστόσο, υπάρχει μια σειρά άλλων πακέτων που το κάνουν. Παραδείγματος χάριν, η υπηρεσία της HOL τιμολογείται με €0.013 ανά Mbyte έως τα 1,000 Mbytes.

¹⁹ Οι χρεώσεις αυτές περιλαμβάνουν το κόστος των κεραιών και του εξοπλισμού μετάδοσης που απαιτείται για την παροχή σταθερής ασύρματης πρόσβασης.

²⁰ Τα στοιχεία αυτά αποτελούν ένα μέσο όρο των σημερινών χρεώσεων των τριών μεγαλύτερων παρόχων σταθερής ασύρματης πρόσβασης.

	Ενεργοποίηση (δύο άκρα) (€)	Μηνιαίο τέλος (€)
64 Kbps	600	122
1024 Kbps	943	399
2048 Kbps	943	630

Τα στοιχεία τιμολόγησης οδηγούν την ΕΕΤΤ στο συμπέρασμα ότι οι συνδέσεις μέσω σταθερής ασύρματης πρόσβασης και μέσω οπτικής ίνας αφενός, και οι συνδέσεις ADSL αφετέρου δεν εμπίπτουν στις ίδιες σχετικές αγορές λιανικής. Η ΕΕΤΤ δεν αναμένει ότι η τιμολόγηση που παρουσιάζεται ανωτέρω θα αλλάξει ουσιαστικά στα χρονικά πλαίσια του παρόντος ελέγχου

Εξέλιξη του αριθμού των συνδρομητών (πρακτική και κόστος μεταστροφής)

Όπως σημειώθηκε ανωτέρω, υπήρχαν περίπου 46.000 συνδέσεις ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο που παρέχονταν μέσω μεταλλικών τοπικών βρόχων και περίπου 3.900 συνδέσεις ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο που παρέχονταν μέσω άλλων τεχνολογιών στην Ελλάδα, το Δεκέμβριο του 2004. Ενώ αυτό εξακολουθεί να αντικατοπτρίζει μια διείσδυση σταθερής ευρυζωνικής πρόσβασης μόλις 0,3%, παρουσιάζεται μια αύξηση του συνολικού αριθμού γραμμών ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο σε σύγκριση με προηγούμενα έτη.²¹

Την 1^η Οκτωβρίου του 2004 υπήρχαν 596 συνδέσεις ευρυζωνικής σταθερής ασύρματης πρόσβασης στο διαδίκτυο. Παρά το γεγονός ότι αυτό συνιστά μια αύξηση περίπου 60% μέσα σε 12 μήνες, παραμένει ελάχιστο ως απόλυτο μέγεθος.

Κόστος μεταστροφής (switching costs) / εμπόδια μεταστροφής

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι είναι περιορισμένα τα εμπόδια μεταστροφής από μια υπηρεσία σταθερής ασύρματης ευρυζωνικής πρόσβασης σε μια υπηρεσία DSL, δεδομένου ότι η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων καταναλωτών έχουν σύνδεση PSTN. Παρά το γεγονός ότι υπάρχει μια αρχική χρέωση σύνδεσης και το κόστος εξοπλισμού που συνδέεται με την παροχή υπηρεσιών DSL (π.χ. ένα ενδεικτικό κόστος για ένα modem για μια ADSL είναι €49), η ΕΕΤΤ δε θεωρεί ότι αυτά συνιστούν σημαντικό κόστος μεταστροφής.

Αντιθέτως, υπάρχουν σημαντικές χρεώσεις για συνδρομητές σταθερής ασύρματης πρόσβασης. Τόσο η ενεργοποίηση όσο και οι μηνιαίες χρεώσεις ενσωματώνουν στοιχεία του κόστους των απαιτούμενων κεραιών και άλλου εξοπλισμού μετάδοσης. Οι χρεώσεις αυτές φαίνεται να συνιστούν ένα σημαντικό εμπόδιο μεταστροφής σε υπηρεσίες σταθερής ασύρματης πρόσβασης.

Συμπέρασμα

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι αφενός οι υπηρεσίες λιανικής ευρυζωνικής πρόσβασης μέσω xDSL και αφετέρου οι υπηρεσίες σταθερής ασύρματης πρόσβασης και οι υπηρεσίες πρόσβασης μέσω οπτικών ινών, δεν ανήκουν στην ίδια λιανική σχετική αγορά προϊόντων. Επιπλέον, η

²¹ Commission Staff Working Paper – Technical Annexes of the Ninth Report on the Implementation of the Telecommunications Regulatory Package [COM (2003) 715 final], pages 52 and 53.

διαφοροποίηση τιμών ανάμεσα στις υπηρεσίες είναι σημαντική, με αποτέλεσμα μια αύξηση 10% στην τιμή των υπηρεσιών ADSL να μην οδηγεί στη μεταστροφή των πελατών σε υπηρεσίες σταθερής ασύρματης ευρυζωνικής πρόσβασης ή υπηρεσίες ευρυζωνικής πρόσβασης μέσω οπτικών ινών.

[Π] Δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης σε επίπεδο χονδρικής

Η ΕΕΤΤ εξέτασε κατά πόσον υφίστανται υποκατάστατα από την πλευρά της ζήτησης σε επίπεδο χονδρικής για τις υπηρεσίες χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης στο τοπικό βρόχο. Στα πλαίσια αυτά, αξιολόγησε:

- Εάν οι λειτουργικές και τιμολογιακές διαφορές (συμπεριλαμβανομένου του επιπρόσθετου κόστους που μπορεί να αποδοθεί σε πρόσθετο εξοπλισμό, όπως ο εξοπλισμός για τις εγκαταστάσεις του τελικού χρήστη) υποδηλώνουν ότι οι υπηρεσίες χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης και οι υπηρεσίες χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης μέσω του DSL δικτύου του ΟΤΕ εμπίπτουν ή όχι στην ίδια σχετική αγορά, και
- Εάν οι λειτουργικές και τιμολογιακές διαφορές υποδηλώνουν ότι οι υπηρεσίες χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης και οι υπηρεσίες σταθερής ασύρματης πρόσβασης καθώς και πρόσβασης μέσω οπτικών ινών, εμπίπτουν ή όχι στην ίδια σχετική αγορά,

α. Δυνατότητα υποκατάστασης μεταξύ των υπηρεσιών χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης και αδεσμοποίητης πρόσβασης στο τοπικό βρόχο

Λειτουργική υποκαταστασιμότητα

Οι υπηρεσίες χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης (π.χ. υπηρεσίες bitstream)²² και οι υπηρεσίες χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης διαφοροποιούνται ως προς τη λειτουργικότητά τους. Οι υπηρεσίες χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης μέσω του DSL δικτύου του ΟΤΕ παρέχουν σε αυτόν που τις προμηθεύεται ένα περιορισμένο πεδίο για δημιουργία λιανικών υπηρεσιών που διαφέρουν από τις προσφερόμενες από τον ΟΤΕ (ή που να είναι καινοτόμες), διότι ο ΟΤΕ ελέγχει τόσο τη χωρητικότητα όσο και τη γεωγραφική κάλυψη. Οι υπηρεσίες χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης παρέχουν σε αυτόν που τις προμηθεύεται τον έλεγχο της σύνδεσης του τοπικού βρόχου με τον τελικό χρήστη, παρέχοντάς του κατ' αυτό τον τρόπο σχεδόν πλήρη διακριτική ευχέρεια σχετικά με τη χωρητικότητα των λιανικών υπηρεσιών που προσφέρει. Επιπλέον, εγκαθιστώντας το δικό του σχετικό εξοπλισμό (π.χ. DSLAM), αυτός που προμηθεύεται την υπηρεσία αποκτά μεγαλύτερο έλεγχο επί της γεωγραφικής κάλυψης και την ανάπτυξη των νέων λιανικών υπηρεσιών.

Ως εκ τούτου, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι υπάρχουν σαφείς λειτουργικές διαφορές ανάμεσα στις υπηρεσίες χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης μέσω του DSL δικτύου του ΟΤΕ και υπηρεσιών χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης, οι οποίες αποκλείουν την ένταξή τους σε μια ενιαία σχετική αγορά προϊόντων.

²² Βλ. επίσης τη Δημόσια Διαβούλευση της ΕΕΤΤ για τον ορισμό της αγοράς χονδρικών υπηρεσιών Ευρυζωνικής Πρόσβασης για περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τις υπηρεσίες χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης.

Συγκρίσεις τιμών

Οι ισχύουσες βασικές χρεώσεις για υπηρεσίες χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης και υπηρεσίες χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης είναι οι εξής:

Bitstream			Υπηρεσία Backhaul (OKSIA) (€)			
Χονδρική γραμμή πρόσβασης (ARIS) (€)			Υπηρεσία Backhaul (OKSIA) (€)			
Χωρητικότητα (Kbps)	Τέλος Σύνδεσης	Μηνιαίο τέλος	Χωρητικότητα	Τέλος Σύνδεσης	Τέλος σύνδεσης ανά τοπικό άκρο	Μηνιαίο τέλος
384/128	34,99	16,92	2 Mbps	1233	1174	280
512/128	34,99	30,52	34 Mbps	1233	5284	1800
1024/256	34,99	54,32	155 Mbps	1233	5284	5000

Αδεσμοποίητοι βρόχοι

Πλήρως αδεσμοποίητοι βρόχοι (ενεργός βρόχος)			Μεριζόμενη πρόσβαση		
Τέλος σύνδεσης (€)	Τέλος αποσύνδεσης (€)	Μηνιαίο τέλος (€)	Τέλος σύνδεσης (€)	Τέλος αποσύνδεσης (€)	Μηνιαίο τέλος (€)
55	51	8,10	65	60	4,05

Η ΕΕΤΤ γνωρίζει μια σειρά από δυσκολίες που αφορούν στη παροχή και τιμολόγηση υπηρεσιών χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης μέσω του DSL δικτύου του ΟΤΕ και στην τιμολόγηση της υπηρεσίας αδεσμοποίητης πρόσβασης, ήτοι: το εύρος των υπηρεσιών στις οποίες θα πρέπει να καταναμηθεί το κόστος των ευρυζωνικών επενδύσεων, η κατάλληλη μέθοδος κατανομής του κόστους αυτού, η περίοδος εντός της οποίας θα πρέπει να αποσβεσθεί το κόστος αυτό και ο κατάλληλος τρόπος για να επιτραπεί η διαστασιοποίηση του δικτύου με βάση την αναμενόμενη ζήτηση (αντί για τη ζήτηση κατά το χρόνο αρχικής διάθεσης της υπηρεσίας).

Η ΕΕΤΤ επισημαίνει τις σημαντικές τιμολογιακές διαφοροποιήσεις (που παρουσιάζονται ανωτέρω) μεταξύ των δύο υπηρεσιών, όπου οι υπηρεσίες χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης μέσω του DSL δικτύου του ΟΤΕ τιμολογούνται σε σημαντικά υψηλότερο επίπεδο από τις υπηρεσίες χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης. Υιοθετεί την άποψη ότι αυτό, τουλάχιστον εν μέρει, αντανακλά τις λειτουργικές διαφορές μεταξύ των υπηρεσιών (π.χ. η τιμή της χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης μέσω του DSL δικτύου του ΟΤΕ περιλαμβάνει το κόστος των DSLAMs και των δικτυακών συνδέσεων μετάδοσης).

Όπως περιγράφεται ανωτέρω, οι υπηρεσίες διαφοροποιούνται λειτουργικά. Ενώ όποιος αποκτά χονδρικές ευρυζωνικές υπηρεσίες μέσω του DSL δικτύου του ΟΤΕ πρέπει να προβεί σε κάποια επένδυση προκειμένου να είναι σε θέση να παρέχει λιανικές υπηρεσίες, η εν λόγω απαιτούμενη επένδυση είναι σημαντικά μικρότερη από την απαιτούμενη επένδυση για την παροχή λιανικών υπηρεσιών με τη χρήση υπηρεσιών χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης. Ο αποκτών αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό

βρόχο (ΑΠΤΒ) πρέπει να προβεί σε σημαντική επένδυση σε εξοπλισμό και πρέπει να διαχειριστεί τις υπηρεσίες του (συμπεριλαμβανομένης και της διαχείρισης σφαλμάτων – «fault management»). Τα τιμολογιακά στοιχεία που αναφέρονται ανωτέρω υποδεικνύουν ότι είναι απίθανο οι αποκτώντες ΑΠΤΒ να ανταποκρίνονται σε μια αύξηση της τιμής των υπηρεσιών χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης της τάξης του 5% έως 10% μεταβαίνοντας σε χονδρικές ευρυζωνικές υπηρεσίες, ή αντιστρόφως. Αυτό τείνει να επιβεβαιώσει το γεγονός ότι οι υπηρεσίες χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης μέσω του DSL δικτύου του ΟΤΕ και οι υπηρεσίες χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης δεν εμπίπτουν στην ίδια σχετική αγορά προϊόντων.

Εξέλιξη του αριθμού των πελατών

Το Δεκέμβριο του 2004, ο ΟΤΕ παρείχε τον ακόλουθο αριθμό αδεσμοποίητων τοπικών βρόχων και ευρυζωνικών γραμμών πρόσβασης ADSL μέσω της σχετικής παροχής του ΟΤΕ:²³

Υπηρεσία	Αριθμός Γραμμών
Πλήρως αδεσμοποίητες γραμμές	1.787
Μεριζόμενες γραμμές πρόσβασης	928
Πρόσβαση Bitstream (προσφορά ADSL)	43.882

Τα στοιχεία αυτά υποδεικνύουν ότι η παροχή υπηρεσιών χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης και χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης μέσω του DSL δικτύου του ΟΤΕ σε τρίτα μέρη είναι σε μη ανεπτυγμένο στάδιο. Ωστόσο, ο συνολικός αριθμός γραμμών χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης μέσω της σχετικής ADSL Προσφοράς του ΟΤΕ τείνει να υποδεικνύει ότι η αγορά παροχής των υπηρεσιών αυτών είναι κάπως πιο ώριμη.

Συμπέρασμα

Τελικά, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι υπάρχει περιορισμένη δυνατότητα υποκατάστασης των υπηρεσιών χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης μέσω του DSL δικτύου του ΟΤΕ και των υπηρεσιών χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης. Επομένως, η ΕΕΤΤ δε θεωρεί ότι οι χονδρικές ευρυζωνικές υπηρεσίες μέσω του DSL δικτύου του ΟΤΕ εμπίπτουν επί του παρόντος στην ίδια αγορά προϊόντων με τις υπηρεσίες χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης.

β. Δυνατότητα υποκατάστασης μεταξύ των υπηρεσιών χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης και σταθερής ασύρματης πρόσβασης καθώς και πρόσβασης μέσω οπτικών ινών

Λειτουργική υποκαταστασιμότητα

²³ Επικοινωνία της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή– Ρύθμιση Ευρωπαϊκών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Αγορών 2004 [SEC(2004)1535], σελίδες 71 και 72 του Παραρτήματος.

Οι υπηρεσίες σταθερής ασύρματης πρόσβασης και χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης παρέχουν σε όποιον προσφέρει πρόσβαση στον τελικό χρήστη τον έλεγχο επί της σύνδεσης πρόσβασης του τελικού χρήστη. Παρέχουν παρόμοια δυνατότητα ελέγχου επί των τεχνικών χαρακτηριστικών και της λειτουργικότητας των λιανικών υπηρεσιών που δύνανται να παρασχεθούν μέσω των συνδέσεων πρόσβασης.

Παρομοίως, οι συνδέσεις με οπτική ίνα παρέχουν σε όποιον προσφέρει πρόσβαση στο λιανικό τελικό χρήστη δυνατότητα ελέγχου επί της σύνδεσης του τελικού χρήστη. Δύνανται να παρέχουν τουλάχιστον την ίδια χωρητικότητα και λειτουργικότητα με τους χάλκινους βρόχους, συμπεριλαμβανομένων και των αδεσμοποίητων βρόχων.

Ωστόσο, ούτε η σταθερή ασύρματη πρόσβαση ούτε η πρόσβαση μέσω οπτικής ίνας έχουν τη σχεδόν πλήρη εθνική κάλυψη του δικτύου πρόσβασης των μεταλλικών τοπικών βρόχων.

Συγκρίσεις τιμών

Επί του παρόντος, οι υπηρεσίες σταθερής ασύρματης πρόσβασης παρέχονται μόνο για ίδια χρήση (ή σε συνδεδεμένους φορείς). Επομένως, δεν υπάρχει τιμή πώλησης σε τρίτα μέρη. Επίσης η ονδρική παροχή οπτικών ινών είναι επί του παρόντος περιορισμένη και παρέχεται σε τιμές που ουσιαστικά είναι προϊόν συμφωνίας. Εν όψει της περιορισμένης κάλυψης των δικτύων που χρησιμοποιούν και τις δύο τεχνολογίες, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι στερούνται οικονομικών κλίμακος προκειμένου να τιμολογηθούν σε επίπεδο που είναι εντός του ορίου του 10% από την ανταγωνιστική τιμή των αδεσμοποίητων τοπικών βρόχων.

Εξέλιξη του αριθμού των πελατών χονδρικής

Οι υπηρεσίες σταθερής ασύρματης πρόσβασης και συνδέσεων οπτικών ινών χρησιμοποιούνται επί του παρόντος αποκλειστικά για εξ' ιδίων μέσων παροχή υπηρεσιών λιανικής (ή παρέχεται σε συνδεδεμένους φορείς). Επομένως, δεν υφίστανται συναλλαγές που να αντανακλούν ζήτηση τρίτων μερών για χονδρική πρόσβαση μέσω συνδέσεων σταθερής ασύρματης πρόσβασης. Επιπλέον, η κάλυψη της σταθερής ασύρματης πρόσβασης στην Ελλάδα παραμένει τμηματική, και η ΕΕΤΤ δεν αναμένει την κάλυψη να επεκταθεί σε επίπεδο συγκρίσιμο με αυτό των χονδρικών αδεσμοποίητων υπηρεσιών εντός του χρονικού πλαισίου του παρόντος ελέγχου. Η ΕΕΤΤ δε θεωρεί ότι θα υπάρξει ουσιαστική αύξηση της ζήτησης τρίτων μερών για πρόσβαση σε συνδέσεις ασύρματης πρόσβασης και οπτικής ίνας, ενώ η κάλυψη θα παραμένει τμηματική.

Συμπέρασμα

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι οι υπηρεσίες σταθερής ασύρματης πρόσβασης και η πρόσβαση μέσω οπτικών ινών δεν ανήκουν επί του παρόντος στην ίδια σχετική αγορά προϊόντων με τις υπηρεσίες χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης.

3.4.1(B) Υποκατάσταση από την πλευρά της προσφοράς

Η υποκατάσταση από την πλευρά της προσφοράς εξετάζει εάν οι προμηθευτές άλλοι από αυτούς που προσφέρουν την υπηρεσία θα στρέφονταν (βραχυπρόθεσμα) στην προσφορά αυτών των υπηρεσιών ή εναλλακτικών χωρίς να υποστούν σημαντικό πρόσθετο κόστος. Όταν το συνολικό κόστος μεταστροφής της παραγωγής είναι σχετικά αμελητέο, η

εναλλακτική υπηρεσία δύναται να ενσωματωθεί στον ορισμό αγοράς. Το γεγονός ότι μια οντότητα μπορεί να κατέχει όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για να παρέχει μια συγκεκριμένη υπηρεσία είναι από μόνο του αδιάφορο, εάν για την παροχή της υπηρεσίας και για να εισέλθει επικερδώς στην αγορά απαιτείται σημαντική πρόσθετη επένδυση.

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι είναι περιορισμένη η δυνατότητα των παρόχων ανταγωνιστικών δικτύων που λειτουργούν επί του παρόντος στην Ελλάδα να μεταβούν στην παροχή υπηρεσιών χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης γρήγορα και με εύλογο κόστος, συνεπεία μιας αύξησης της τάξεως του 5% έως 10% της τιμής από έναν υποθετικό μονοπωλιακό προμηθευτή. Οι πάροχοι υφιστάμενων δικτύων που δύνανται να υποστηρίξουν υπηρεσίες πρόσβασης στενής ζώνης θα χρειαστεί να προβούν σε σημαντικές επενδύσεις προκειμένου να αναβαθμίσουν τα δίκτυά τους σε επίπεδο που θα υποστηρίξει ευρυζωνικές υπηρεσίες. Η ΕΕΤΤ δεν γνωρίζει, επί του παρόντος, κάποιον υφιστάμενο πάροχο, ο οποίος προτίθεται να προβεί σε τέτοιες επενδύσεις.

Επιπλέον, η ΕΕΤΤ δε θεωρεί ότι κάποιο υφιστάμενο δίκτυο έχει επαρκώς πλήρη γεωγραφική κάλυψη προκειμένου να είναι σε θέση να εισέλθει στην αγορά και να ανταγωνιστεί με τον ΟΤΕ ή να πετύχει επαρκείς οικονομίες κλίμακος προκειμένου να υλοποιήσει τις απαιτούμενες επενδύσεις για την παροχή υπηρεσιών αδεσμοποίητης πρόσβασης.

Επιπλέον, η ΕΕΤΤ σημειώνει το υψηλό κόστος επένδυσης που θα συνδεόταν με την εκ του μηδενός κατασκευή ενός νέου ευρυζωνικού δικτύου (ακόμη και σε τμήμα της Ελληνικής Επικράτειας). Το κόστος αυτό αυξάνει σημαντικά τους φραγμούς εισόδου για πιθανούς νεοεισερχόμενους παρόχους. Επομένως, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι η οποιαδήποτε ανταγωνιστική πίεση η οποία θα μπορούσε να επέλθει λόγω της πιθανότητας εισόδου στην αγορά (π.χ. ασύρματα με χρήση εναλλακτικών τεχνολογιών WiFi, WiMAX ή με άλλο τρόπο ή οι ίδιες οι γραμμές ρεύματος) ενδείκνυται να εξεταστούν στα πλαίσια εκτίμησης της ισχύος στην αγορά.

Συμπέρασμα

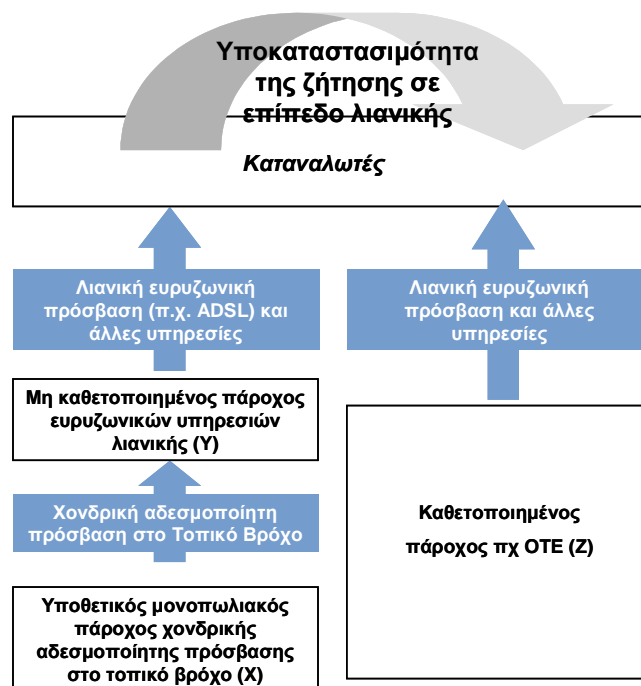
Η ΕΕΤΤ υιοθετεί την άποψη ότι η δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς δεν απαιτεί τη διεύρυνση του πεδίου της σχετικής αγοράς προϊόντων πέραν αυτού που υποδεικνύεται με βάση τη δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης. Δε θεωρεί ότι εναλλακτικοί πάροχοι είναι σε θέση να εισέλθουν στην αγορά γρήγορα και χωρίς να επιβαρυνθούν με ουσιώδη κόστη επένδυσης, συνεπεία μιας αύξησης της τιμής της χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης κατά 10% πάνω από το ανταγωνιστικό επίπεδο.

3.4.1(C) Έμμεση πίεση κατά την διαμόρφωση τιμής η οποία επιβάλλεται από τη δυνατότητα υποκατάστασης σε επίπεδο λιανικής

Η ΕΕΤΤ εξετάζει κατά πόσο η υπηρεσία πρόσβασης που παρέχει ο ΟΤΕ σε συνδεδεμένες οντότητες ασκεί κάποια ανταγωνιστική πίεση στην υπηρεσία χονδρικής αδεσμοποίησης πρόσβασης που παρέχει ο ΟΤΕ σε τρίτα μέρη.

Στα πλαίσια αυτά, η ανάλυση της ΕΕΤΤ πραγματοποιείται επί τη βάσει (της παραδοχής) ότι οι υπηρεσίες παρέχονται από διαφορετικές οντότητες. Συγκεκριμένα, υποθέτουμε ότι ένας πάροχος μονοπωλεί την παροχή χονδρικής αδεσμοποίησης πρόσβασης σε τρίτα μέρη και κάποιος άλλος πάροχος προμηθεύει μία λειτουργικά όμοια υπηρεσία σε ένα κάθετα ενοποιημένο ή συνδεδεμένο λιανικό τμήμα του. Στο παρόν εξετάζεται κατά πόσο θα μπορούσε να περιοριστεί η δυνατότητα του παρόχου χονδρικής αδεσμοποίησης πρόσβασης, που προμηθεύει τρίτα μέρη, να αυξήσει τις τιμές. Η διάρθρωση αυτή περιγράφεται στο Σχήμα 4 κατωτέρω.

Σχήμα 4

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι ένας υποθετικός μονοπωλιακός πάροχος υπηρεσιών αδεσμοποίησης πρόσβασης σε τρίτα μέρη υφίσταται ανταγωνιστική πίεση από έναν κάθετα ενοποιημένο πάροχο λιανικών υπηρεσιών πρόσβασης (ή από μια οντότητα που παρέχει υπηρεσίες πρόσβασης σε μια συνδεδεμένη οντότητα). Μια αύξηση στην τιμή της υπηρεσίας χονδρικής αδεσμοποίησης πρόσβασης θα μπορούσε να μεταφραστεί σε μια αύξηση στην τιμή των λιανικών υπηρεσιών που παρέχονται με τη χρήση του εν λόγω χονδρικού προϊόντος. Εάν συνέβαινε κάτι τέτοιο, οι οντότητες που θα αποκτούσαν υπηρεσίες χονδρικής αδεσμοποίησης πρόσβασης για να παρέχουν λιανικές υπηρεσίες θα μπορούσαν να χάσουν πελάτες από μια εταιρική ομάδα η οποία θα μπορούσε να λειτουργήσει ως ένας καθετοποιημένος πάροχος λιανικών υπηρεσιών. Υπό αυτές τις συνθήκες, ο υποθετικός μονοπωλιακός πάροχος χονδρικών υπηρεσιών αδεσμοποίησης

πρόσβασης θα μπορούσε επίσης να χάσει πωλήσεις από τον κάθετα ενοποιημένο πάροχο(καθώς οι κατώτερου σταδίου λιανικές υπηρεσίες που χρησιμοποιούν τη χονδρική υπηρεσία χάνονται) .

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι θα υπάρξει περιορισμός στον υποθετικό μονοπωλιακό πάροχο ως αποτέλεσμα της δυνατότητας υποκατάστασης από την πλευρά της λιανικής ζήτησης εάν υπάρξει αλλαγή στις σχετικές λιανικές τιμές που αντανakλούν τη χονδρική τιμή.

Από την άλλη μεριά, όπως σημειώθηκε στην ενότητα 3.4.1(α)[I], ανωτέρω, οι αδεσμοποίητοι τοπικοί βρόχοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παροχή λιανικών υπηρεσιών πέραν των ευρυζωνικών υπηρεσιών. Επομένως, το εύρος των λιανικών υπηρεσιών που θα μπορούσαν να παρασχεθούν με τη χρήση των αδεσμοποίητων τοπικών βρόχων δύναται να μειώσει την έμμεση τιμολογιακή πίεση (διότι οι πάροχοι υπηρεσιών λιανικής παρέχουν ένα εύρος λιανικών υπηρεσιών το οποίο υπόκειται σε διαφορετικές ανταγωνιστικές δυναμικές και έχει διαφορετικές ελαστικότητες ζήτησης) χωρίς ωστόσο να τον εξαφανίζουν.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι, η ΕΕΤΤ δεν έχει διαμορφώσει ακόμη οριστική άποψη σχετικά με το εάν η προσφορά υπηρεσιών χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης σε μία συνδεδεμένη οντότητα επιβάλει έναν επαρκή έμμεσο τιμολογιακό περιορισμό στην προσφορά των υπηρεσιών χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης σε τρίτα μέρη.

3.4.2 Η σχετική γεωγραφική αγορά

Μια σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι εν λόγω επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στην παροχή και προμήθεια υπηρεσιών για τις οποίες οι συνθήκες του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και οι οποίες δύναται να διακριθούν από γειτονικές περιοχές, διότι οι συνθήκες του ανταγωνισμού είναι ουσιαδώς διαφορετικές στις περιοχές αυτές.

Με βάση τα ανωτέρω, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι η σχετική γεωγραφική αγορά για την παροχή υπηρεσιών χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης είναι εθνική και συνίσταται στην Ελληνική επικράτεια. Η άποψη αυτή βασίζεται πρωτίστως στο γεγονός ότι ο ΟΤΕ προσφέρει τις υπηρεσίες του που περιλαμβάνονται στην εν λόγω σχετική αγορά σε εθνικό επίπεδο υπό τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις. Εφόσον άλλες υπηρεσίες προσφέρονται ή δύναται να προσφερθούν από άλλους παρόχους σε μη εθνικό επίπεδο, οι υπηρεσίες αυτές θα ανταγωνίζονται τις υπηρεσίες του ΟΤΕ που παρέχονται σε εθνικό επίπεδο.

Συμπέρασμα

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι υφίσταται μια διακριτή γεωγραφική αγορά στην Ελλάδα για υπηρεσίες χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης.

3.4.3 Γενικά Συμπεράσματα

Η ΕΕΤΤ εξέτασε τις κατώτερου σταδίου λιανικές υπηρεσίες που καθοδηγούν τη ζήτηση για χονδρική αδεσμοποίητη πρόσβαση. Βάσει αυτού, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι

αφενός οι ευρυζωνικές υπηρεσίες xDSL και αφετέρου οι ευρυζωνικές υπηρεσίες σταθερής ασύρματης πρόσβασης και οπτικών ινών δεν εμπίπτουν στην ίδια σχετική αγορά, λόγω των σημαντικών τιμολογιακών διαφορών και των υψηλών φραγμών μετάβασης από ευρυζωνικές υπηρεσίες xDSL.

Στη συνέχεια η ΕΕΤΤ εξέτασε το βαθμό στον οποίο παράγοντες που σχετίζονται με την τιμή και τη λειτουργικότητα υποδεικνύουν ότι οι υπηρεσίες χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης και αδεσμοποίητης πρόσβασης εμπίπτουν στην ίδια σχετική αγορά προϊόντων. Βάσει των σαφών λειτουργικών διαφοροποιήσεων και των τιμολογιακών διαφορών, η ΕΕΤΤ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει δυνατότητα υποκατάστασης. Επιπλέον, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η σταθερή ασύρματη πρόσβαση και η πρόσβαση μέσω οπτικής ίνας δεν εμπίπτουν στην ίδια σχετική αγορά προϊόντων με την χονδρική αδεσμοποίητη πρόσβαση.

Δεδομένου της μικρής αναλογίας του κόστους παροχής λιανικών ευρυζωνικών υπηρεσιών το οποίο υπολογίζεται για την χονδρική αδεσμοποίητη πρόσβαση, σε συνδυασμό με το ευρύ πεδίο λιανικών υπηρεσιών οι οποίες παρέχονται μέσω ΑΠΤΒ, η ΕΕΤΤ δεν κατέληξε σε συμπέρασμα σχετικά με το εάν οι λιανικές τιμές ασκούν πίεση στην τιμολόγηση της χονδρικής.

Τέλος, η ΕΕΤΤ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει μια ενιαία εθνική αγορά για υπηρεσίες χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης.

4 Ερωτήσεις Διαβούλευσης

- 4.1 Συμφωνείτε με την εξέταση της ΕΕΤΤ σχετικά με τις υπηρεσίες χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης; Παρακαλούμε αναλύστε την απάντησή σας.
- 4.2 Θεωρείτε ότι η δυνατότητα υποκατάστασης σε επίπεδο λιανικής σημαίνει ότι η παροχή υπηρεσιών χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης σε μια συνδεδεμένη οντότητα ασκεί μια έμμεση πίεση κατά τον προσδιορισμό των τιμών χονδρικής για την παροχή υπηρεσιών αδεσμοποίητης πρόσβασης σε τρίτα μέρη; Παρακαλούμε αιτιολογήστε την άποψή σας.
- 4.3 Συμφωνείτε ότι η σχετική γεωγραφική αγορά για υπηρεσίες χονδρικής αδεσμοποίητης πρόσβασης είναι η Ελληνική Επικράτεια; Παρακαλούμε αιτιολογήστε την απάντησή σας.
- 4.4 Συμφωνείτε με τις ανωτέρω εκτιμήσεις αναφορικά με τον ορισμό της αγοράς; Παρακαλούμε αιτιολογήστε την απάντησή σας.

Παράρτημα 1 – Γλωσσάριο Όρων²⁴

- **ATM** Asynchronous Transfer Mode – ένα πρωτόκολλο επικοινωνίας το οποίο επιτρέπει την μετάδοση δεδομένων σε υψηλή ταχύτητα.
- **Backhaul (ATM)** Χονδρική υπηρεσία σύνδεσης η οποία παρέχει χωρητικότητα ανάμεσα στο δικτυακό εξοπλισμό ενός παρόχου σε τοπικό κέντρο και σε ανώτερα ιεραρχικά σημεία του δικτύου.
- **BBRAS** Broadband Remote Access Server - το BBRAS είναι ένα σημείο συγκέντρωσης της κίνησης των συνδρομητών..
- **Bitstream** Οι υπηρεσίες πρόσβασης υψηλής ταχύτητας bitstream (παροχή υπηρεσιών DSL από τον κυρίαρχο πάροχο) συνίστανται στην εγκατάσταση μιας σύνδεσης πρόσβασης υψηλής ταχύτητας στις εγκαταστάσεις του πελάτη (π.χ., εγκαθιστώντας εξοπλισμό ADSL και προγραμματίζοντας το δίκτυο τοπικής πρόσβασης) το οποίο διατίθεται σε τρίτους παρόχους υπηρεσιών, προκειμένου να τους επιτρέψει να παρέχουν λιανικές υπηρεσίες υψηλών ταχυτήτων στους πελάτες. Ο πάροχος bitstream δύναται επίσης να παρέχει υπηρεσίες μετάδοσης για μεταφορά σε «υψηλότερο» επίπεδο στην ιεραρχία του δικτύου, όπου οι πάροχοι υπηρεσιών μπορεί να διαθέτουν ήδη κάποιο σημείο παρουσίας (π.χ., σε επίπεδο κόμβου transit), επίσης γνωστές ως υπηρεσίες μετάδοσης 'backhaul'.
- **Συνεγκατάσταση** Η παροχή από έναν πάροχο A σε έναν πάροχο B πρόσβασης σε υλική υποδομή (ιδίως φυσικό χώρο και φυσικές εγκαταστάσεις) η οποία επιτρέπει στον πάροχο B να εγκαταστήσει εξοπλισμό στις εγκαταστάσεις του παρόχου A.
- **Τοπικός βρόχος** Τοπικός βρόχος σημαίνει το φυσικό συνεστραμμένο ζεύγος μεταλλικής ζεύξης που συνδέει το σημείο τερματισμού του δικτύου στις εγκαταστάσεις του συνδρομητή με το βασικό πλαίσιο διανομής (main distribution frame) ή αντίστοιχη ευκολία στο σταθερό δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο.
- **CPE** Εξοπλισμός Εγκαταστάσεων Πελάτη (Customer Premises Equipment) σημαίνει τον τερματικό εξοπλισμό, όπως τερματικά, τηλέφωνα modems, κ.α. τα οποία εγκαθίστανται στις εγκαταστάσεις του πελάτη.
- **DSL** Η τεχνολογία DSL (Digital Subscriber Line) επιτρέπει τη χρήση

²⁴ Οι παρακάτω επεξηγήσεις αποδίδουν το περιεχόμενο λέξεων ή φράσεων που χρησιμοποιούνται από την EETT στο κείμενο της παρούσας διαβούλευσης, παρέχονται αποκλειστικά για λόγους καλύτερης κατανόησης του εν λόγω κειμένου και δεν συνιστούν νομικούς ορισμούς των σχετικών λέξεων ή φράσεων

- χάλκινου καλωδίου για μεταφορά δεδομένων με υψηλή ταχύτητα.
- DSLAM Ο Πολυπλέκτης / Αποπολυπλέκτης συνδρομητικών γραμμών.
 - ECN Συστήματα μετάδοσης και, σε ορισμένες περιπτώσεις, εξοπλισμός δρομολόγησης και μεταγωγής (switching or routing equipment) και άλλοι πόροι που επιτρέπουν τη μετάδοση σημάτων μέσω καλωδίων, μέσω ραδιοεκπομπής, μέσω οπτικών ή άλλων ηλεκτρομαγνητικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων των δορυφορικών δικτύων, σταθερών δικτύων (μετάδοσης και μεταγωγής, συμπεριλαμβανομένου του διαδικτύου) και κινητών επίγειων δικτύων, συστημάτων ηλεκτρικών καλωδίων, στο βαθμό που χρησιμοποιούνται για το σκοπό μετάδοσης σημάτων, δικτύων που χρησιμοποιούνται για ραδιοτηλεοπτική μετάδοση, και δικτύων καλωδιακής τηλεόρασης, ανεξαρτήτως του είδους πληροφοριών που μεταδίδονται.
 - Οπτική Ίνα Η πλαστική ή γυάλινη (silicon dioxide) ίνα, η οποία χρησιμοποιείται για τη μετάδοση πληροφοριών με τη χρήση υπέρυθρων ή ορατού φωτός ως μέσου μεταφοράς (συνήθως laser).
 - Σταθερή Ασύρματη Πρόσβαση (ΣΑΠ) Η χρήση ασύρματης τεχνολογίας για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε τελικούς χρήστες.
 - Πλήρως αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο Η παροχή σε δικαιούχο πρόσβασης στον τοπικό βρόχο ή σε υποβρόχους του κοινοποιημένου φορέα εκμετάλλευσης που παρέχει τη δυνατότητα χρήσης του συνόλου του φάσματος συχνότητας του συνεστραμμένου μεταλλικού ζεύγους.
 - Hot spot Δημόσιος Χώρος στον οποίο παρέχεται ασύρματη κάλυψη στο διαδίκτυο.
 - IP Το Internet Protocol είναι το πρωτόκολλο επικοινωνίας για τη μετάδοση δεδομένων στο διαδίκτυο.
 - Αποδεσμοποίηση του τοπικού βρόχου Η διαδικασία με την οποία οι τοπικοί βρόχοι αποσυνδέονται φυσικά από το δίκτυό τους και συνδέονται στο δίκτυο ενός ανταγωνιστή παρόχου. Αυτό επιτρέπει σε παρόχους εκτός του κυρίαρχου παρόχου να χρησιμοποιούν τον τοπικό βρόχο για την παροχή υπηρεσιών απευθείας στους πελάτες.
 - MDF Ο κύριος κατανεμητής (Main Distribution Frame) είναι η συσκευή στο κτίριο του τοπικού κέντρου, όπου τερματίζουν τα χάλκινα καλώδια και καθίσταται εφικτή η σταυροειδής σύνδεση σε άλλες συσκευές με εύκαμπτους αναμεταδότες (flexible jumpers).

- NTU Network Terminating Unit (Μονάδα Τερματισμού του Δικτύου) είναι μια συσκευή που συνδέεται με ένα τηλέφωνο, υπολογιστή ή άλλη συσκευή η οποία λαμβάνει εισερχόμενα σήματα μέσω της τηλεφωνικής γραμμής και τα μετατρέπει σε σήματα συμβατά με την υπηρεσία ISDN (Integrated Services Digital Network) σε ένα σπίτι ή μια επιχείρηση.
- ODF Οπτικός Κατανομητής (Optical Distribution Frame) – Το σημείο στο οποίο πραγματοποιούνται οι συνδέσεις οπτικών ινών μεταξύ της εξόδου μιας συσκευής και της εισόδου μιας άλλης.
- Μεριζόμενη πρόσβαση στον αδεσμοποίητο τοπικό βρόχο Η παροχή σε ένα δικαιούχο πρόσβασης στον τοπικό βρόχο ή υποβρόχο του κοινοποιημένου παρόχου, η οποία επιτρέπει τη χρήση της ζώνης του φάσματος συχνοτήτων του συνεστραμένου μεταλλικού ζεύγους που δεν χρησιμοποιείται για φωνή. Ο τοπικός βρόχος εξακολουθεί να χρησιμοποιείται από τον κοινοποιημένο πάροχο για την παροχή τηλεφωνικής υπηρεσίας στο κοινό.